

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי דוד מארגנשטערן מקאצק זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל השרף מקאצק זצוק"ל נסתלק כ"ב תמוז (תרל"ג)

רבינו היה נסתר מאד, ולא יכלו לראות מבחוץ גדלותו ומדרגותיו. לאחר הסתלקות אביו השרף הקדוש מקאצק, עברו רוב חסידי קאצק להסתופף בצל הרבי הקדוש בעל החידושי הרי"ם מגור זי"ע, אך היו בין החבראי קדישא, שקיבלו על עצמם מרותו של רבינו הקדוש רבי דוד, בנו יחידו של השרף מקאצק.

אחד מהחסידים המפורסמים לבית קאצק, הגאון רבי אלעזר מביאליסטאק זצ"ל, החליט לעקוב מעט אחר גדלותו של רבינו, בטרם יקבלו על עצמו לרבי ומורה דרך. אמנם הוא ידע שרבינו מסתיר מאד את מדרגותיו, ולא ידע איך יוכל לעמוד על גדלותו. ככה הסתובב כמה ימים בחצר הקודש, ולא ידע איך לשית עצות בנפשו.

עד שנפל בדעתו להיכנס לחדר זוגתו הרבנית, ולברר אצלה על גדלותו ומעלותיו של רבינו. והנה לאחר פטירת השרף מקאצק, עבר בנו - רבינו לגור בבית אביו. ולכן הלך החסיד לחדר שהיה שייך להרבנית זוגתו של השרף, כי חשב שמסתמא קבע רבינו את מושבו בחדר אביו, ואילו מושב זוגתו נקבע בחדר אמו. אך מה רבה היתה תמיהתו, שכאשר נכנסו לחדרה, פגש שם את הרבי בעצמו יושב על כסאו.

מיד תפס רבינו בחכמתו, שהחסיד בא לעקוב אחריו. על כן פתח לספר לו מעשה שהיה: איש קדוש מאד היה הרבי הקדוש רבי יצחק מדרוהוביטש זי"ע, אך היה נחבא מאד אל הכלים, ובקדושתו הסתיר את גדלותו מעין רואים.

פעם היו חסידים שניסו לעקוב אחריו ולגלות גדלותו, אולם על אף מאמצם וטרחתם לא הצליחו לגלות אפס קצהו, לכן החליטו לשאול את מחברתו בקודש, שתגלה להם טפח ממעלותיו. אך משתפס את מחשבתם אמר להם, כל טרחתכם הוא לשוא, וכבר היו דברים מעולם אצל המלאכים בימי אברהם אבינו, ששמעו תמיד מפי הגבורה, שכל תכלית בריאת העולם מאדם הראשון, היה עבור אברהם אבינו, וכמו כן השתעשע הקב"ה עם אברהם אהובו, והיו משתוקקים מאד לראותו.

ואמרו זה לזה לרדת לעולם הזה, כדי לעקוב אחר מעשיו, והיו בטוחים שימצאו צדיק יסוד עולם ספון באהלו ועוסק בתורה, ומנותק מכל הבלי העולם. אך מה רבה היתה תדהמתם, כאשר מצאו את אברהם רץ לקראתם, וטורח להכין לפניהם סעודה כסעודת שלמה בשעתו, ולא הבחינו אצלו מדרגות נשגבות. על כן שאלו אותו המלאכים 'איה שרה אשתך' (בראשית יח, ט), בחשבם שעל ידה יתברר להם מעט ממדרגותיו. אולם אברהם השיב לעומתם, 'זיאתר הנה באוהל', ופירש רש"י, צנועה היא. כאומר להם, שלא יודע להם ממנה מאומה.

כשרבינו גמר לומר מימרא זו, הכניס אגודלו בין אצבעותיו ואמר, 'א' פייג וועט עטץ פון איהר ארויס באקומען' - איך אתם שום סיכוי להוציא איזה ידיעה ממנה, וזה היה גם כונת הרבי הקדוש מדרוהוביטש לומר להחסידים, שלא יודעו כלום מאותן הנשים צדקניות.

כאשר שמע החסיד רבי אלעזר 'תורה' זו יוצא מפי רבינו, וראה בחוש שרבינו תפס מחשבתו שרצה להיוודע על גדלותו אצל אשתו הרבנית, התפעל ואמר, 'אם כן אתם רבי!' ונשאר בקאצק להסתופף בצילו של רבינו.

העני שהתעשר בזכות הצינות לפסק של רבינו החזון איש זצוק"ל

עצמו כאלם, ואמרו עוד שם, אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבוים וסותם את פיו בשעת מריבה.

זהו **כל דאלים**, מי שמשים עצמו כאילם, ומשתמש באומנות השתיקה, וסותם את פיו, הוא גובר על הכל, זהו **אבר**, וכמו שאמרו בגיטין (ז, ד) דום לה' והתחולל לו (תהלים לז, ז), דום לה' והוא יפיל את השונאים לפניך חללים חללים.

על פי זה חשבתי משהו דומה בדרש, המשנה באבות (פ"ג מ"ג), **סייג לחכמה שתיקה**, אין **חכמה** כחכמת התורה (רוקח הלכות חסידות, הקדמה), מהו ה**סייג לחכמה**, אדם רוצה לעשות הכנה דרבה, להגיע לחכמת התורה, הסייג הוא **שתיקה**, שלא לדבר דברים בטלים, דעל ידי שישמור את פיו מלדבר דברים בטלים, יהיה לבו פנוי יותר לקבל חכמת התורה.

וכמו שכתבו התוספות (כתובות קד, ד"ה לא נהיית) בשם המדרש, 'עד שאדם מתפלל שייכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו', ורואים מזה שצריכים להכין את הגוף שיוכל לקבל את התורה, כי כל עוד שהגוף שקוע בתאוות, לבו ומחשבתו תפוסים בדברים שפלים, ואינו פנוי לקבל את התורה. על דרך זה צריכים גם כן לשמור את הפה מלדבר דברים בטלים, כדי שיהיה לבו פנוי וטהור לקבל חכמת התורה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ב דף לג, כ"ח שבט תשע"ז)

עדיף ללון ברחוב מלהישאר בדירה בלי רשות הבעלים

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב לח:), **פְּלַנְיָא גְּזַלְנָא הוּא דְּנִקִּיט לָהּ לְאַרְעָא בְּגַזְלָנְוֹתָא** - פלוני גזלן הוא שמחזיק את קרקעי בגזל. מעשה בעני אחד ששכר דירה מבעל הבית, והגיע זמנו לפנות את הדירה, אך לא מצא בשום אופן דירה אחרת, והמשכיר עמד בתוקף שאינו מסכים להאריך לו את זמן השכירות.

נכנס העני לפאר הדור בעל החזון איש זצוק"ל, ושאל אותו כדת מה לעשות. ופסק לו רבינו החזון איש שיעזוב מיד את הדירה, ואל ישהה בה אפילו רגע אחד ללא רשות הבעלים, כי כל רגע שהוא נשאר שלא ברשות, הוא עובר על איסור גזל, ולכן עדיף לו ללון אפילו ברחוב מלעבור על איסור גזל. העני עשה כדבריו, ומרן החזון איש בירכו בעשירות. ואכן נתקיים בו ברכת החזון איש, וזכה להשיא את בנו ובנותיו בעושר ובכבוד, וגם זכה לבנים וחתנים תלמידי חכמים, לשם ולתפארת בישראל.

בזכות המסירות נפש זוכים להתגבר בנצחון תמיד

הסיפור הוא מלפני עשרות שנים, אבל לצערנו זה אקטואלי גם היום. תורה נקנית ביסורים, סיפור עם הרבה מאד מוסר השכל. בראשית ימיה של המדינה, כאשר מנעו מיהודים חרדים לדבר ה', לפתוח תלמוחי תורה, ולהקים בית ספר חרדי, והתירו להם לפתוח רק בית ספר ממלכתי, או ממ"ד. עלתה השאלה, האם להילחם עם ההוראה בכל תוקף, או שמא במקום שאין ברירה יש להיכנע למציאות, ולנקוט בברירה שהוא בבחינת הרע במיעוטו - לשלוח את הילדים להתחנך במוסדות הממ"ד.

בולם
וסותם
את פיו
בשעת
מריבה

ונכנסו עם השאלה למרן פאר הדור בעל החזון איש זי"ע, והוא השיב להם על המקום, 'חז"ל כבר פסקו בגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב לד:), **כל דאלים גבר**. השואלים הבינו בטעות, שמרן החזון איש התכוון להבהיר להם, שהיות והמדינה הוא הצד האלים, אם כן כוחם גבר, כי **כל דאלים גבר**, וצריך להיכנע להם ולהוראתם.

כשהם כבר עמדו לצאת מהחדר של מרן החזון איש, קרא להם מרן שוב והבהיר להם, האם פסקתי לכם שצריכים לוותר ולהיכנע, לא ולא, התכוונתי לדברי הרא"ש במסכת בבא בתרא (ג, כב) המבאר הטעם **שכל דאלים גבר**, 'דלא מיסתבר שיתקנו חכמים שיהיו כל ימיהם במריבה ומחלוקת, היום יגבר זה ומחר חבירו, אלא חכמים פסקו, **כל דאלים** בפעם הזאת **גבר**, וסמכו על זה, דכל מי שהדין עמו קרוב להביא ראיות, ועוד, **מי שהדין עמו, ימסור נפשו להעמיד שלו בידו**.'

סיים מרן החזון איש ואמר להם, גם אתם שהאמת אתכם, אין לכם לנהל כל ימיכם מריבה ומחלוקת עם המדינה, רק מיד בפעם הזאת תמסרו את הנפש להעמיד את שלכם בידכם, ולהקים בית ספר חרדי לכל דבר, והמוסר את הנפש גובר, בנצחון תמיד.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ב דף לד, ל' שבט תשע"ז)

כל דאלים גבר - סייג לחכמה שתיקה

בזכות הווארט הנפלא של הרבי הקדוש בעל הדברי ישראל ממודז'ין זי"ע, בורא עולם העניק לי במתנה, לחדש משהו דומה בדרש. השבוע בדף היומי (ב"ב לד:), כתוב המושג הידוע בש"ס, **כל דאלים גבר**. אומר הרבי ממודז'ין, **כל דאלים**, כמו שאמרו חז"ל בחולין (טז, טז), **האומנם אלם** (תהלים נח, ב), מה אומנותו של אדם בעולם הזה, ישים

שבת פרשת בהעלותך זה שבת מיוחדת ביותר, מספרים על אחד הצדיקים שכשהוא הלך לבית הכנסת בהדי פניא דמעלי שבתא, בערב שבת פרשת בהעלותך, ליוו אותו בתופים ובמחולות בשירה ובזמרה, ואמר, בפרשת בהעלותך כתוב (במדבר י, כט), **כי ה' דבר טוב על ישראל**, ואם כתוב בפרשה **כי ה' דבר טוב על ישראל** זה יום טוב, ואם זה יום טוב צריכים ללכת לבית הכנסת בשירה ובזמרה.

בשבת פרשת בהעלותך בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, הפסוק בתחילת הפרשה (במדבר ת, ו), **קח את הלויים**, אומר רש"י, **קחם בדברים, אשריכם שתזכו להיות שמישים למקום**. איפוא שכתוב לקיחה לגבי בן אדם, אין הכוונה לקיח אותו פזיזת ביד, רק מהו לקיחה, נְעַמְעֵן זַיִן הַאָרֶץ – לקחת את לבו שיתרצה לבוא. וכן כאן אמר להם, **אשריכם שתזכו להיות שמישים למקום**, תזכו להיות משרתים למקום, ולהיכנס לעבודת הקדוש.

כשראיית את הרש"י הקדוש, נזכרתי ברמב"ם נפלא בסוף הלכות שמיטה ויובל (פ"ג ה"ג), והזכרתי את הרמב"ם הזה בשבת קדוש שהייתי בטאהש, כיבדו אותי שם לדבר ולמסור שיעור בפרקי אבות, פתחתי בדברי הרמב"ם, ועל פי זה הסברתי להם, למה יש כזה התעוררות בציון הקדוש של מרן הרבי בעל העבודת עבודה מטאהש צדוק"ל.

לאחר שהרמב"ם מאריך ומסביר החשיבות של שבט הלוי, מסיים הרמב"ם בזה הלשון, 'ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו, והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה', לשרתו ולעבודו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדוש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ועולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים, הרי דוד עליו השלום אומר (תהלים טז, ה), ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי'.

לפי זה, מה שרש"י אומר, **קח את הלויים – קחם בדברים, אשריכם שתזכו להיות שמישים למקום**, זה לא רק שבט לוי, רק יש לקחת את כל האנשים בדברים, ולהסביר להם עד כמה חשוב בן אדם שפורק מעל צוארו עול וחשבונות הרבים, כמה חשוב להקב"ה יהידי שהוא מתבדל לעמוד לפני הקב"ה, ומה הוא יכול לזכות על ידי זה. והווי **קחם בדברים, דברים** זה לשון דיבורים, יש לגרור אנשים בדיבורים להתקרב לבורא עולם, ולהיות קדושים לעולם ועולמי עולמים.

(מתוך הפתיחה לשיעור – ב"מ דף קי, י"א סיון תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר ממנוקאטש שליט"א

ראה הקב"ה שצדיקים מועטים, עמד ושתלן בכל דור דור (יומא לה:). חג מתן תורתנו בצילו של הצדיק, לא ישכח בסייעתא דשמיא לעולם. פ"ז שנים להסתלקות של מרן הרבי הקדוש, קודש הקדשים, צדיק יסוד עולם, הרבי המנחת אלעזר ממנוקאטש צדוק"ל. כי זה כמה נכסוף נכספתי להגיע ליום טוב, לממשיך דרכו בקודש, פלאם פִּינְיָר – שלהבת אש, מזקני האדמו"רים בדורינו, שזכה לינוק מקדושי עליון שרפי מעלה, הוד כ"ק מרן הרבי ממנוקאטש שליט"א. החג זכיתי בזכות אבותי להתעלות טפח מעל הקרקע, בצילו של מרן הרבי שליט"א.

אילו באתי למנוקאטש רק לראות את פניו הקדושים של הרבי שליט"א, דיינו. אילו באתי רק לשמוע דברי אלקים חיים בטיש, דיינו. אילו באתי רק לראות צדיק שעניניו הקדושים ספוגים כל היום בדמעות של השתוקקות לבורא עולם, דיינו. אילו באתי רק לשמוע תורה הכנה דרבה לאקדמות, דיינו. אילו באתי רק לראות מקרוב איך הרבי מחמם ומקרר אידישע קינדער – יהודים לבורא עולם, דיינו. אילו באתי רק לשמוע שירות ותשבחות לבורא עולם, דיינו. אילו באתי לטיש נעילת החג, לראות ולחוש שלא נפרדים מהיום טוב לעולם, דיינו.

הרבה רגעים של התעוררות היה לי החג בצילו של הרבי שליט"א, שמוסר את נפשו וגופו יומם ולילה בשביל כלל ישראל. כשהרבי מדבר דברי תורה, רואים שהרבי לא בעלמא הדין. מאידך כשיהודי נכנס לרבי שליט"א, או כשהרבי רואה יהודי, הרבי פושט צורה ולובש צורה, ואותו יהודי חש בנך יחידיך אשר אהבת.

כשבאתי לטיש נעילת החג, הרבי כיבד אותי במאור פנים שאין דומה לו. זכיתי גם לביל יום טוב להעניק למרן הרבי שליט"א ספרי 'מתיקות הדף היומלי'. כשזכיתי להיכנס אחרי החג לקודש פנימה, הרבי בפתח דבריו מודה לי על הספר 'מתיקות הדף היומלי', שראה שם דברים נפלאים.

סיפרתי לרבי דבר מאד מאד אישי, שמתו שאני מדבר מהסבא קדישא, מרן הרבי המנחת אלעזר ממנוקאטש צדוק"ל, אני מתמלא בדמעות. ואני מספר לרבי שליט"א, אני מדבר על הרבה צדיקים, אף פעם זה לא קורה, מה הסיבה. מספר לי הרבי, כמה יהודים התקרבו ומתקרבים לבורא עולם, בזכות מילה אחת של המנחת אלעזר, בזכות קירבה אחת שקיבלו ממנו, זה מלווה אותם לכל החיים. גם בזמנים הקשים שאנשים עברו את השואה האיומה והנוראה, מה שהחזיק אותם, זה הדברי חיזוק שהם קיבלו מהסבא מרן המנחת אלעזר.

זכיתי גם ללוות את הרבי שליט"א כמה פעמים לביתו נאוה קודש אחרי התפילה. גם זכיתי להתפלל אצל הרבי, בחדרו בביתו נאוה קודש. שעות ארוכות אפשר לדבר ולספר על שלשלת הקדושה מדורי דורות של מנוקאטש.

מי שמעיין בספרים הקדושים של מרן הרבי המנחת אלעזר, עומד משתומם, כמה רבינו הספיק בחייו, 'בא בימים'. מרן הרבי שליט"א עמוד האש לפני המחנה, משקיע דמים תרתי משמע, שכל הדברי תורה של הסבא יצאו לאור, שכלל ישראל בכל אתר ואתר בכל העולם, יוכלו ליהנות מדברי תורה, ולהתקרב לבורא עולם. בטיש לביל א' שבועות הרבי אמר, אומרים בתפילה, 'ותתן לנו ה' אלקינו וכו' את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתינו', שואל הרבי, מה זה זמן מתן תורתינו, הרי אנחנו מברכים כל יום 'נותן התורה', כל יום אנחנו מקבלים את התורה.

אומר הרבי, יש שתי דרכים בלימוד התורה, אחד זה לימוד בפה, ללמוד ולהבין מה שלומדים, אבל יש דרך נעלה מזה, שהלימוד נעשה חרות על הלב, כמו שכתוב בפסוק (שיר השירים ח, ו) 'שימי כחותם על לבך', וזה בדיוק הקבלת תורה של יום טוב שבועות, 'זמן מתן תורתנו', שזה בבחינת 'חרות', אפילו שאנחנו לא מבינים, זה 'חרות' על הלב, וכל מה שאנחנו לומדים ביום טוב שבועות, נשאר 'חרות' על הלב כל השנה. כשיושבים ללמוד כל השנה, מתעורר הרושם דקדושה של מתן תורתנו, וזה נותן לנו את הכח והיכולת להידבק בלימוד.

הרבי דיבר גם לפני אקדמות, מה זה אקדמות, מה השבח הראשון שאנו אומרים להקב"ה. בנעילת החג הרבי דיבר על המנהג להתאסף להמשיך את היום טוב, למה עושים את זה. למה היה כפה עליהם הר כגיגית, הרבי מביא מהר"ל, שלקבל את התורה צריכים להיות בכפיה, בהתאמצות בלי התרשלות.

הרבה שמעתי על מנוקאטש, הרבה קראתי על מנוקאטש, אך אינו דומה שמיעה לראיה, בכל יום רגיל, ובפרט ביום טוב. ופה הוא באמת המקום לבקש מכל המאזינים החשובים, מכל קוראי גילון 'מתיקות הדף היומלי', להתמיד בתפילה שרבינו שליט"א, רבי משה יהודה לייב בן חיה פרומא רבקה, יהיה בריא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, שיוכל להמשיך בעבודת הקודש בבריות גופא, רבים צריכים לו, שהרבי יוכל להשפיע הלאה והלאה לכלל ישראל, תורה עבודה ויראת שמים, שילוו אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור – ב"מ דף קי, י"א סיון תשפ"ד)

מאוצרות הפרשה

ויעש משה כאשר צוה ה' אותו ויקח את יהושע ויעמידהו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה כו' (כו, כב). והנראה, כי כאשר רוצה השם יתברך להרים לעשות אחד לראש, מתחילה מרים אותו מאת כל, כדי לעשות אותו לראש. והווי **ויעמידהו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה**, היינו שהרים אותו מקודם שיהיה לפני כל, ואחר כך עשה אותו לראש.

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגיליון: 054-847-0661